

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitală : Pentru 1 an 30 lei ; 6 luni 15 lei ; 3 luni 8 lei.
In Districte : " 1 an 36 lei ; 6 luni 18 lei ; 3 luni 10 lei.
In Străinătate : " 1 an 48 lei ; 6 luni 24 lei ; 3 luni 12 lei.

Director : D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România : La administrație, Pasajul Român, No 3 bis, București ; și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris : La Société Havas, place du Bourso, 8.
In Viena : La Heinrich Schalek, 1. Wollzeile, 14. Biroul central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg : La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Biroul central de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pagina IV 30 bani.
Reclame pe pagina II a 5 lei. — Reclame pe pagina III a 2 lei.
Serisoriile nefrancate se refuză. — Articollul nepublicat nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

STIRI TELEGRAFICE

din zările streine

Cracovia, 31 August.

Din Petersburg se anunță că partida militară de la Curtea Țarului îndeamnă la ocuparea Bulgariei prin trupe ruse și se zice că a câștigat în parte pe împăratul. Acesta așteaptă numai sosirea ministrului de război, care e dus în concediu, când apoi se va lua o hotărâre definitivă.

Constantinopol, 31 August.

Ieri se aștepta comisarul otomanul Gadh-Efendi și Madjid-pașa, care au și plecat din Sofia.—Foile turce spun că Poarta a decis să așeze o armată de rezervă la Adrianopol, a cărei comandă se va da comandantului militar din Vilaetu Kossovo, Veisel-pașa.

Berlin, 31 August.

Știrea din Kölnische Zeitung despre o mobilizare a Turciei se desminte oficial.

Sunt mari îndoeli asupra ajungerii la o alianță bulgaro-sërbo-română ; mai ales nu se crede că va participa România.

Din Darmstadt se anunță, că o casă de bancă din Viena a oferit prințul Alexandru un credit personal de cinci milioane florini pentru cazul întoarcerii lui în Bulgaria.

Berlin, 31 August.

Foile oficiale spun necontenit, că iiberării întărită la război. Se vede că guvernul vrea să și prepare terenul spre a și însușea cererea septenatului militar.

Praga, 31 August.

Asupra școlii militare din Sofia, care a jucat un rol însemnat în Bulgaria, Hlas Naroda relatează următoarele : După războiul din anul trecut s'au primit în școala militară ca la 50 studenți, care luaseră parte la campanie ca voluntari. Era vorba ca acești voluntari să fie înaintași la gradul de ofițeri. Insa prințul Alexandru s'a opus acestei înaintări pripite, zicând ca aceasta se poate face după ce tinerii vor fi terminați cum se cade școala militară, când apoi vor fi cei d'astăzi la rând. Adversarii prințului s'au folosit de această împrejurare spre a agita contra persoanei sale. Directorul le-a tot vorbit în secret elevilor, că și-au vărsat sângele pentru Bulgaria și că după cuvintele consulului rus trebuia să fi fost făcuți imediat ofițeri. «Cine v'impedica?» întreba el în toate zilele și răspunsul era tot-d'astăzi : «Prințul Alexandru.» Așa le-a vorbit și în urmă, făcându-i să se revolte și sa înalture obstacolul principal al carierei lor. Intr'adevăr, acești elevi, sau majoritatea lor, au fost conspiratorii de capetenie.

Constantinopol, 31 August.

Intrarea triumfală a prințului Alexandru în Bulgaria a descurajat pe Poarta tot atât de mult ca și victoria de la Shvinitza.

Atunci, ca și astăzi Poarta spera ca evenimentele să se departeze într'un mod definitiv pe Prinț și ast-fel ar face să dispară un element de complicațiun.

Dar iacă ca acest punct de discordie revine, și cu dînsul niște complicațiuni mai amenințătoare ca nică o dată. Ori-ce ar fi, Poarta e hotărâtă a și urma politica de expectativă. Ea nu va lucra de cât numai în cazul unei necesități inevitabile.

Se crede că Prințul Alexandru va da din Filipopol o proclamațiune, accentuând nițirea celor două Bulgării. Aceasta va ridica o nouă chestie. Se mai crede că urmările contra autorilor loviturii de Stat, vor servi de pretext Rusiei pentru a intra în acțiune.

Elena, 31 Septembrie.

Prezidenții prințul a fost obiectul celor mai frumoase demonstrațiuni, având în același timp un caracter de popularitate cu totul sincer.

O mulțime enorme se îndesa pe străzile orașului. Preoții și notabili au ieșit înaintea prințului pentru a l felicita.

Toate persoanele ce le-am putut consulta eu însuși, adică pe cele ce vorbeau franceze sau românește, și prin urmare aparținând claselor celor mai cultivate, au afirmat că cu nici un preț nu se va permite ca să se pue piedici la restaurarea prințului și că poporul bulgar este nemulțumit ca să treacă ca trădător în ochii Europei.

Berlin, 1 Septembrie.

National Zeitung află că după căsătoria

ficei sale, care s'a celebrat astăzi la amiază la Franzensbad, d. de Giers va pleca la Petersburg și pe drum se va opri 2 zile la Berlin.

Pesta, 1 Septembrie.

Serbările în onoarea celui de al doilea centenar al liberării Budai au început astăzi cu cea mai mare solemnitate, printr'o ședință comună a societății ungurești și a municipalității Budei. Impăratul a asistat la această ședință precum și mai multe deputațiuni, reprezentând elita societății din capitală.

Primarul din Pesta și ministrul Kemény au pronunțat discursuri privitoare la serbările zilei. Impăratul a fost aclamat cu entuziasm. El a asistat la mai toată ședința.

Sofia, 1 Septembrie.

Știrea răspândită de zările din St Petersburg că ar fi izbucnit în Bulgaria reșchelul civil este cu totul neîntemeiată, pentru că în toată țara domnește ordinea și liniștea cea mai perfectă.

Berlin, 2 Septembrie.

Nord. Allg. Zeitung vorbind încă o dată despre articole publicate de zările ultramontane și liberale, în privința prințului Alexandru conchide zicând, că nimeni nu se poate îndoi că politica trasă de ultramontan și liberali nu expune Germania la mari pericole ; dacă nu aderă la politica guvernului vor precipita Germania într'un reșchel îngrozitor.

Serviciul telegrafic al „României Libere“

Paris, 1 Septembrie.

La manevrele din jurul orașului Lille s'au întâmplat multe cazuri, că soldații au căzut loviți de arșița soarelui ; patru soldați au și murit. Ministrul de război a a dispus o cercetare riguroasă.

In Bordeaux s'a aranjat pe un vapor mare o expoziție plutoane, cu care este vorba să se facă o excursiune până la Antile.

Berlin, 1 Septembrie.

Norddeutsche Allg. Zeitung scrie : Morning Post judeca absolut fals situația Europei, căutând în împrejurările din Bulgaria nesiguranta și îngrijirea, de care este vorba în articolul ei de ieri. Noi n'avem interese în Bulgaria ; raporturile de acolo ne lasă cu totul indiferenți, încât pentru asta n'am ține sub arme pe un singur soldat. Necesitatea înarmării noastre emană din Franța. Francezii își sporesc necontenit forțele militare ; fie-care foaie franceză ne aduce o proba, cât de repede se îmulțesc forțele militare franceze și ce sacrificii financiare se aduc spre a face ca armata sa fie cât mai aptă de luptă. In Anglia se știe prea bine ca Germania trebuie să și fie privirea necontenit așintită spre occident ; deci acolo n'ar trebui să începă îndoială, că numai Franța este responsabilă pentru situația Europei centrale. A construi un nex causal între această situațiune și împrejurările din Bulgaria înseamnă a se pune în contradicție cu faptele.

A se vedea ultime știri pe pag. III-a.

București, 22 August.

Zilele trecute se răspândise șgomotul despre o convocare a Camerelor în sesiune extraordinară, pe la începutul lunii viitoare ; câte-va ziare înregistrară acest șgomot, lăsând să se înțeleagă că evenimentele petrecute în Bulgaria s'ileau pe guvern să adune Sfaturile țării.

Se vorbește iarăși d'o convocare pentru alegerea viitorului Mitropolit.

In ori-ce caz, și ori-care ar fi motivul său pretextul acestei convocări, ar trebui să fim mai economi cu timpul și mai ales cu banii ce se distribuiesc în diurne pentru reprezentanții nației.

Din nenorocire, șcim ce înseamnă nează la noi o sesiune extraordinară ; de căți-va ani încoace mai cu seamă, acest mod deosebit d'a funcționa Parlamentul a fost între-

bunțat așa de des, ba chiar permanent încât s'ar putea zice, fără exagerațiune, că sesiunile ordinare au ajuns să fie mult mai scurte pe lângă cele extraordinare, supra-extraordinare și para-extraordinare.

Căci la noi e lucru știut, și admis ca regulă sfințită de obicei, că nici o sesiune extraordinară să n'aibă un termen, ci toate să aibă mai multe termene, cu faze și cunace când mai mari când mai mici. Așa, de exemplu, dacă am presupune, — după cum se zice, — deschiderea Camerelor pe la zi întâi de Septembrie, apoi de sigur că, din prelungire în prelungire, ne-am pomeni foarte ușor intrați în sesiunea ordinară din Noembrie.

Nu zicem, ca alții, că se procede astfel într'adins, cu scopul bine meditat d'a se transforma mandatul de senator ori deputat în funcție salariată a Statului ; — dar fără îndoială că lucrul tot acolo vine dacă ne gândim că pierderea de vreme, fabricarea de nimicuri și căutarea cu lumânarea a incidentelor nesfârșite, au ajuns norme pentru majoritățile din Cotzele noastre.

De aceea nu ne-am mira să vedem în Monitorul Oficial decretul de convocare pentru prima zi a lui Septembrie. Ne-ar bucura însă această convocare când am putea dobândi convingerea că ministrul are de gând să și indemne la lucru majoritățile. In adevăr, cât de mult s'ar putea lucra într'o asemenea sesiune, ușurată de mai toate afacerile ce năpădesc în sesiunile ordinare, și cât de ușor s'ar ajunge, cu modul acesta, la o împărțire de lucrări chibzuită bine, spre a vedea ori cine cum es și din Parlamentele noastre înșghebare lămurite, nepripite, rumegate și închegate cum se cade.

Așa, luând presupunerea unei deschideri prin Septembrie s'ar putea discuta și vota vecinic amânata și oropsita lege comunală. Se cunoaște procederea curioasă față cu această lege în trecuta sesiune. Din grabă, din lene, ori în vederea unui interes imediat și de partid, s'a înlăturat partea constructivă și de organizare a proiectului de lege, bună-rea cum era, și s'a votat repede numai partea ce se ocupă de alegeri. Cu modul acesta s'a dat naivilor iluziunea că guvernul se ocupă de starea comunei, iar în realitate s'a evitat cu istețime o discuțiune, care, aducând cestiunea întreagă pe lapet, putea să dea pe față pe cei ce au idei de organizare sănătoasă și cu tendințe practice folositoare, cum și pe cei ce aruncă pe hârtie numai capete de legi, cu întreaga și complicata lor rălea de paragrafe, pline toate doar cu vorbe mari și clădiri pe nisip.

S'ar mai putea împărți mandatarilor o Carte Verde, cuprinzătoare de ultimile tratări pe care guvernul le va fi avut privitor la convențiunea consulară cu Germania, cum și la inchierea sa neînchierea unei convențiuni comerciale cu imperiul vecin O asemenea carte verde ar putea liniști țara, dacă guvernul i-ar putea proba, bunioară, că s'a luat după curentul opiniunii publice, format la finele trecutei sesiuni, și a luptat cu energie și cu succes la înlăturarea convențiunii consulare,

și la părăsirea ori-cărui mod d'a o readuce în desbaterea Camerelor.

S'ar mai putea discuta și amenda noul proiect de organizare a învățământului public, atât de mult așteptat de cei ce simt cu dinadinsul nevoia unei reforme în școale.

Și câte alte lucrări importante nu sunt, din care guvernul ar putea alege, ca să le dea curs prin rășnița parlamentară.

Dar, cum convingerea noastră este că asemenea sesiune extraordinară ar fi în adevăr ceva extraordinar, inclinăm a ne pronunța în contra unei convocări a Camerelor, menită să distragă o sumă mare de bani din visteria Statului, și să obișnuiască mai mult pe deputați și pe senatori cu nelucrarea, cu pierderea de vreme.

CRONICA ZILEI

D. Titu Maiorescu s'a întors din străinătate.

D. Vasile Alecsandri e la Sinaia.

Trenul accelerat Verciorova-București a sosit ieri cu 2 ore întârziere.

De oare-ce anul societar este aproape a se sfârși, societatea Concordia Română a decis să țină adunare generală ordinară Sâmbătă 6 Septembrie 1886, la orele 8 1/2 seara, în localul său din strada Colțea, Nr. 42.

La ordinea zilei :

I. Raportul comisiunii de verificare pe anul 1884 și 1885. — II. Alegerea comitetului pe anul 1886.

O circulară a d-lui ministru al instrucțiunii publice către toți revisorii școlari, directorii și directoarele de școli primare și secundare din țară :

Ministerul primește numeroase plângeri că unii din revisori și directori, s'ar fi crezând în drept a căuta să desfacă printre membrii corpului didactic dependenți de densii diferite cărți, broșure sau abonamente de ziare și reviste. Am onoare a vă pune în vedere că aceasta este cu totul interzis și dacă cum-va pe viitor se va constata că se mai urmează asemenea lucruri, veți și că făptuitorul va fi considerat ca făcând abuz de putere și va fi tratat în consecință.

Primiți, etc.

p. Ministru, Ștefan C. Mihăilescu.

Prefectul județului Covurlui a plecat la Sinaia.

Directorul regiei monop. tutunurilor și sării ajunge luni în București.

Măine se judecă apelul dd-lor Economu și Bosianu, condamnați pentru delapidare de bani publici.

La concentrările parțiale de dorobanți, cari se vor face anul acesta la fie-care stat maior al regimentelor de dorobanți din toată țara și vor începe la 11 Septembrie, vor lua parte ca șefi de plutoane și căți-va ofițeri de rezervă.

Banditul George Vêceanu, evadat din penitenciarul Salinele-mari, s'ar fi ivit, se zice, însoțit și de alții, în pădurea Bresița, plasa Ocolu, din jud. Mehedinți.

Citim în Vocea Covurluiului din Galați : Duminică, 24 August, la 7 ore seara precis, se va face în strada Codreanu, o experiență din cele mai interesante cu imbrăcăminte sigură pentru intrare în foc, a d-lui inginer I. I. Schalla. Inventatorul, imbrăcat cu aceste haine, intră într'o mare de flăcări, formată din patru stâjeni de lemne, cari sunt unse cu păcură și puicioasă, turnându-se peste dânsul și petoliu. D. Schalla va sta în cea mai intensă căldură, de 1,000 grade Celsius, când se topește și ferul, cu ochii deschiși, fără

ochelari, până când focul va nimici toate lemnele ; după aceea va eși nevătămat afară.

Se scrie din Huși către Românul :

„Pentru a se mai întări cordonul militar au venit din Iași încă 4 companii așa că mai tot reg. 8 linie e la boliește ; se simte nevoie de atâția oameni de oare-ce numai la Berezeni sunt declarate 7000 capete de vite. Comerțul de vite cu Italia, care aduce județului nostru un venit de 10—20 de mii galbeni a căzut. D. Sotir Potamianov comerciant de vite, care cumpăra de peste 10 mii de franci vite—la 400 capete — au fost nevoit să desfacă pentru moment țergul până ce va conțeni flagelul. Iacă dar o staționare și regres în comerț. Guvernul Italiei a oprit importul vitelor române supunându-le la o grea carantină.

S'au oprit puțin împușcaturile vitelor, căutând ca numai pe cele bolnave să le împușce ; în schimb însă carantina să fie aspră, căci sătenii cari au vite pe imasal boeresc caută să le fure necăutând la pericol ; de aceea sunt dați în judecată căci întind răul mai departe.”

Poliția bulgărească din Silistria a prins pe banditul Lupu și ieri l'au predat autorităților noastre.

Prințul Ludovic de Battenberg a plecat ieri spre Darmstadt.

In zilele 18 și 19 August au fost bolnave de pestă bovină și ucise numai două vite în comuna Rânceni din jud. Fălciu. In com. Vetrizoae n'a fost nici un cas de pestă-bovină în numele două zile.

In nici o parte a țării n'a fost ieri temperatura așa de scăzută ca la Mihăileni (+9 grade R.)

La expoziția cooperativelor ce se organizează în Craiova vor participa negustori și industriași și de peste muți.

Instrucțiunea relativă la scandalul cu omor din Rimnicu Vâlcei s'a terminat. Afacerea va veni în curând înaintea curții cu jurați.

D. Gr. M. Jipescu va ținea la 7 și 14 Septembrie două conferințe publice, dar cu plată, în sala Ateneului.

Cererile de liberare de duplicate fiind de cât-va timp foarte numeroase, fără ca acei cari le solicită să probeze cu motive binecuvântate pierderea certificatelor lor ; ministrul instrucțiunii publice pentru a pune o dată pentru tot-d'una capăt comerțului ce se face cu ele, aduce la cunoștința generală, și în special direcțiunilor școlare din țară, că pe viitor nu se va mai libera nici un duplicat.

In corpul telegrafo-poștal fiind mai multe locuri vacante de elevi aspiranți, retribuți cu câte lei 80 mensural, în ziua de 15 (27) Septembrie 1886, se va ținea atât la direcțiunea generală a telegrafelor și poștelor, cât și la oficiile telegrafice Iași, Galați și Craiova, concurs între cei ce doresc a imbrățișa cariera de telegrafist.

Acei cari vor reuși la concurs sunt obligati a se înscrie la una din școlile de telegrafie din București sau Iași. Aceste școli se deschid la 1 (13) Octombrie și in ele se vor preda cursurile în timp de șase luni.

Observându-se că o mare parte din corespondențele postale au adresa incompletă, ceea-ce face dificilă și de multe ori chiar imposibilă predarea lor la destinație, Direcțiunea generală a telegrafelor și poștelor aduce din nou la cunoștința publicului ca corespondențele ce se expediază prin poșta să aibă adresă completă cu indicațiunea strădei și numărul casei destina-

rului, căci numai ast-fel se poate asigura predarea lor regulată și fără întârziere la destinație.

DECRETE

S'a acordat d-lui A. C. Plagino, ministru plenipotențiar al țării la Roma, un concediu încă de o lună, cu începere de la 1 Septembrie.

Comuna rurală Lupești din județul Covurlui este autorizată a percepe încă o jumătate zecime asupra contribuțiilor directe către Stat peste una și jumătate existență, în total două zecimi.

D. Mihail Popescu, actual copist, în ministerul agriculturii se înaintază la gradul de ajutor clasa III, rămas vacant prin înaintarea d-lui G. Șerbanescu.

DIN AFARA

Situația în Turcia.

În urma evenimentelor din urmă din peninsula balcanică este bine să se cunoască în ce situație se găsește astăzi Turcia. Un corespondent din Constantinopol al ziarului vienez *Neue Freie Presse* scrie foii sale o săptămână după revoluția din Sofia:

Aici suntem mai rău informați ca ori unde despre cele ce se petrec în Bulgaria. Atâta știm, că revoluționarii sunt răsturnați și că prințul Alexandru este așteptat să se întoarcă în țară. Prin urmare misiunea mea poate fi momentan numai de a vă orienta asupra celor ce s'au petrecut în dosul culiselor politice. Cred că trebuie să vă comunic mai întâi, că agentul bulgar de aici a fost încunștinat deja la începutul săptămânii trecute în mod misterios, că se plănuște un atentat contra prințului. Agentul se grăbi a face cunoscut aceasta prințul pe cale telegrafică. Însă, după cum au arătat evenimentele, Alexandru n'a luat în seamă cele comunicate. Un maior prusian, sosit aici din Sofia, pretinde că Alexandru i-ar fi declarat de imposibilă pozițiunea sa, exprimându-și tot odată intențiunea de a abdica la prima ocaziune.

În urma ultimelor evenimente Poarta e decisă să aștepte. „Nici o inițiativă; nici un angajament”, — aceasta e lozincă? ce se dă la palat în toate serile. În aceste împrejurări e probabil că nu se va face nimic nici din proiectul unei convenții turco-ruse. După cum află dintr-o sorginte sigură, scopul acestei convenții, pentru care ambasada rusă a lucrat cu cel mai mare zel, este o înțelegere asupra intrării Turcilor în Rumelia orientală și a Rușilor în Bulgaria. Dar în momentul din urmă Sultanul s'a speriat de consecințele eventuale ale unui asemenea pas și de aceea Rușii au trebuit să se gândească la alte mijloace spre a-și realiza visurile bulgare fără ajutorul Turcilor. De aci însă nu urmează, că ar fi slăbit aici influința rusească. Din contra Sultanul ascultă numai de inspirațiunile ambasadelor ruse. De când Anglia a supărat pe Sultanul prin cererea de a introduce reforme în Asia turcească, de atunci se crede și mai mult că numai Rusia vrea binele Turciei.

Însă amicitia Rusiei nu poate scăpa pe

Turcia de a face plățile indispensabile, mai ales pentru înarmările cele prea întinse și prea de prisos. Consiliul de miniștri e preocupat mai mult de această afacere, de cât de afacerile bulgare. Lipsa de bani a ajuns la un grad nesuferit. Imprumutul de 600 mii lire, contractat la bancherii din Galata, va ajunge pentru câte-va săptămâni. Și cu toate acestea Poarta nu încetează cu înarmările; se înființează un al treilea corp de armată la Mustafa-pașa și se cumpără torpilieri și monitoare...

CORESPONDENȚA DIN TRANSILVANIA

Panslavismul la Slavii de sud.

(Urmare și fine).

Limbiști și istoriografi sau nizuți în timpul din urmă a trage o paralelă între aceste două deosebite direcțiuni literare, dar precum n'a izbutit nimeni nici până astăzi a dovedi rezonul unității slave din punct de vedere științific, așa și această încercare a fost zadarnică. Nu încapă nici o îndoială, că popoarele slave sunt înrudite între ele în privința tradițiilor, în privința limbii, în privința poeziei, în privința obiceiurilor populare și în privința mitologiei populare, din toate acestea însă nu rezultă că ele pot forma un întreg nedespărțibil. Aceste înrudiri ale lor însă nu sunt mai mari, ca înrudirile între Arabii și Turci, sau între Români, Italiani, Francezi, Spanioli și Portughezi, ba înrudirea între Români și Italiani e mult mai firească în toate privințele, — ar fi însă o mare deriziune a vorbi despre unitatea națională politică a națiunilor latine.

Dacă unitatea națională nu s'a putut realiza înainte cu o mie de ani, când încă Slavii n'au avut, sau foarte neînsemnat rol în istorie, — acum este prea târziu. Și documentele literare găsite în timpul din urmă ne dovedesc că în acele vremuri Slavii fuseseră unitari în limbă și obiceiuri. De altmintearea nu găsești nici o diferență de limbă între evangheliul bulgar al lui Ostromir, evangheliul boem al lui Libussa și între fragmentul slovac al lui Freisinger.

Am arătat mai sus că Slavii din peninsula balcanică vorbesc una și aceeași limbă cu puține excepțiuni, totuși sub decursul istoriei, în urma influinței altor popoare străine s'au schimbat într'atâta încât în privința tipurilor, a obiceiurilor și a traiului sunt străine celor-l'alți Slavi, ba și ele între ele. Naționalitățile slave din Balcani, se deosebesc foarte mult. Așa dar nu poate fi vorba despre o unitate națională nici la Slavii din Balcani, cu toate că recerinerile exterioare n'ar lipsi; n'ar voi însă nici o naționalitate ca în schimbul unității naționale, să-și jetească obiceiurile și tradițiunile sale strămoșești.

Înainte de adoptarea creștinismului Slavii n'au avut caractere pentru scris, ci întrebuințau niște semne pentru exprimarea ideilor, cari astăzi însă nu sunt cunoscute. Literatura scrisă datează la Slavii de sud numai după creștinizarea lor. Creștinismul stă în strânsă legătură cu numele apostolilor Cyril și Method (827—869), cari și-au dezvoltat activitatea lor între toate

popoarele de rasă slavă cu isprăvi admirabile. Biografia, originea și direcțiunea activității acestor doi apostoli s'ărbătorii sunt încă necunoscute și acoperite de un vâl întunecos. Nu putem să precizăm, când s'a început creștinizarea la Slavi și ast-fel nu putem să știm cu pozitivitate nici timpul inaugurării noului metod de scriere.

În timpul mai nou și fost indoelnic și originea lui Cyril și Method; unii susțineau cu multă vehemență, că ei au fost de origine străină. După ce mulți zic că locul nașterii le-a fost Salonichi, se susține că ei au fost Greci de origine. Dar fiind-că meritul de căpetenie al activității lor este traducerea în limba slavă a testamentului vechi și a evangheliilor, suntem aplecați să-i credem de naționalitate slavă.

Sunt mulți care îi atribuie lui descoperirea caracterelor cyrilice, aceasta însă astăzi este obiectul de discuțiune vehementă a Slavilor învățați. Caracterele cyrilice s'au descoperit după unii la 852, după alții la 862. Toată viața lui Cyril și Method este o legendă; activitatea atribuită lor este obiectul discuțiunii unei erudite din diferite țări. Însăși limba în care s'au răspândit și s'au tradus evangheliile formează azi obiectul discuțiunii, intru cât Slavii din răsărit susțin, că limba evangheliilor este cea bulgaro-slavă, iar Slavii din apus zic că este limba Slovacilor din vechia Panonie.

După ce în acele vremuri limba deosebitelor naționalități slave fuseseră, cu foarte puține excepțiuni, una și aceeași, cărțile bisericești scrise în acele vremuri au fost lesne de priceput de către toți Slavii. Scrierile lui Cyril și Method sunt de o valoare neprețuită în privința literară, pentru că acesta a fost întâiul caz, că limba poporului a primit o expresiune în privința literară, și după ce diferitele naționalități au înțeles-o, lucru firesc, că aceste traduceri s'au adoptat ca limbă bisericească, în toate bisericile Slavilor. Cu toate că limba poporului în decursul veacurilor, a fost supusă la o continuă și însemnată schimbare și presiune din afară, așa în cât încetul cu încetul s'a abătut cu desevășire de limba slavonă cea veche: totuși limba slavonă veche s'a susținut pentru biserică, prin cărturar și preoți întocmai cum a fost înainte cu o mie de ani. Limba slavonă cea veche a format limba literară.

Limba bisericească a fost la cea mai mare parte a Slavilor, cea slavă, iar la partea cea mai neînsemnată, cea latină și cea grecească, — după cum le fuseseră și religiunea. În urma religiunii lor, și literele limbii slave au fost deosebite, între Slavii de sud au fost răspândite literele cyrilice și glagolice. Nu putem să știm sigur, că oare care din aceste două caractere sunt mai vechie. Chiar, precum nu se știe pozitiv nimic despre descoperitorul literelor cyrilice, așa nu se știe unde și cine a început mai întâi a se folosi de literele glagolice. Este probabil, că literele glagolice au fost descoperite și se foloseau întâia oară în Bulgaria. Au fost provinciile de pildă Bulgaria și Croația, unde una și aceeași bibliie a fost scrisă cu caractere cyrilice și cu caractere glagolice. Caracterele glagolice mai bine s'au răspândit în Croația și de aci provine

că Croații își revendică lor descoperirea literelor glagolice. Chiar ast-fel susțin și Dalmații, între cari în asemenea mod a fost răspândită glagolica, până când nu s'a eschis din toate bisericile limba slavă. La început glagolica s'a întrebuințat numai pentru limba slavă, mai târziu însă, după ce în unele biserici slave s'a introdus limba latină, glagolica s'a întrebuințat tot mai des și pentru limba latină, așa încât ea cu timpul a devenit indispensabilă la Slavii de la apus. Biserica romană iar, chiar în interesul ei, n'a voit ca să împedecă răspândirea glagolice. De aci apoi multele cărți bisericești latine cu caractere glagolice, rămase până în timpurile noastre. Încetul cu încetul apoi întrebuințarea literelor a atârnat de confesiuni. Cărțile bisericești romano-catolice au fost scrise cu litere latine, iar cărțile bisericești ortodoxe cu litere cyrilice, parte glagolice. Raportul numeric la Slavii de sud a fost expus la undulațiunile teribile.

Neîntreruptele emulațiuni ale Bizanțului și ale Romei, și influința ce au putut exercita cele două confesiuni la deosebite popoare, au fost hotărâtoare. Bulgaria și Serbia, cu puține excepțiuni, au urmat religiunea ortodoxă, Bosnia după când pe o parte când pe alta, după împrejurări. În Dalmația și Croația, religiunea romano-catolică a fost în majoritate.

Ast-fel deosebirea de confesiuni a provocat o groaznică luptă între frații de sânge, care a adus cu sine, că urmând deosebite direcțiuni și scopul le-a fost deosebit. Din dezbinarea religioasă a puerce și dezbinarea politică și socială. Majoritatea Slavilor pretindea, că numai aceia sunt Slavi adevărați, cari sunt de confesiune ortodoxă, iar cei-l'alți sunt parte ermafrodiți, parte renegați, cești din urmă se apărau. De aci a urmat o luptă, care ține și până astăzi. Când frații cu frați se luptă cum poate să se realizeze atunci ideea unității naționale?

Înainte de ce ar fi adoptat Slavii creștinismul, poate, că și-ar fi putut realiza visul lor. Astăzi însă, după o mie de ani, nu este putere pe pământ, care să steargă tristele suveniruri ale Slavilor catolici.

Beiușanul.

ECOURI STREINE

Pânza în Franța.

Pânzarilor trebuie să le meargă foarte bine în Franța. În ziarul *Voltaire* se spune, că în Franța lucrează 22,357 de zugravi. Aceștia zugrăvesc ca la 15 kilometre pătrate de pânză.

În China.

Gazeta de Peking a publicat nu de mult un decret al împăratului Kuangsu, ce transformă într-o simplă decapitare pe deapsa literatului și publicistului Wong-tzi, care era să fie tăiat în patru. Publicistul a comis crima de les-majestate, că într-o scriere științifică a pomenit și numele multor împărați chinezi repotași, ceea ce este strict interzis de eticheta Curții chineze. Copii acestor mare criminal vor fi executați la moarte la toamnă.

FOIȚA ROMÂNIEI LIBERE

— 22 August —

HENRY CAUVAIN

MÂNA SÂNGERATĂ

[Urmare]

După ce rămaseră singure:

— Domnișoară, zise doamna de Viverols regulându-și zulfii cei bălani cu alba'i mână durdulie, vorbele ce vreau să-ți spun acum or să-ți facă poate rău, însă este vorba de fericirea copilului meu, de viitorul lui, și inima mea de mamă mă silește să vorbesc. Negreșit că știu că s'au răspândit fel de fel de zgomote de la moartea d-lui Lacedat. Oh! trebuie să-ți spun numai mai decât că noi n'am vrut cu nici un preț să le credem. Dar în sfârșit am trebuit să ne preocupăm și să cercetăm serios. Din nenorocire ne-am încredințat că zgomotele acestea nu erau o calomnie. Domnul tata d-tale a lăsat niște afaceri foarte incurcate și a vrea d-tale are să fie negreșit compromisă.

— Poți zice, doamnă, că suntem cu deservirire ruinați — răspunse Jana.

— Nu'm închipuim că o să fie așa de

mare nenorocirea, zise doamna de Viverols măsurându-și de sus până jos.

Urmă o tăcere destul de lungă. Jana nu cutează să înțeleagă junde vrea să ajungă contesa. Însă nu așteptă multă vreme explicația acestui preambul.

— Pe când trăia domnu tata d-tale, zise doamna de Viverols jucându-se cu lornionul, fusese vorba de unele proiecte de unire între familiile noastre. Proiectele noastre ne zimeau foarte mult, domnișoară, și nu am trebuit să-ți spun cu câtă nerăbdare aștepta fiul meu fericitul moment când trebuia să fie soțul d-tale. Așa că cu mare durere, să mă crezi, a luat hotărârea pe care sunt însărcinată să-ți o fac cunoscută.

— Nu isprăvi, doamnă, nu isprăvi, este de prisos, zise Jana tremurând și sculându-se d'o dată. Pricep ce vrei să-ți spui. Fiul d-tale a bine-voit să mă iubească pe când eram bogată și fericită. Azi când sunt săracă, azi când plâng, să depărtează de mine... Este adevărat că am auzit spuiându-se că se întemplau ast-fel de fapte uneri, însă nu credeam că el... Ah! am văzut atâtea lucruri, de câte-va zile, încât trebuie să mă aștept la ori-ce, zise ea cu indignare pe care nu mai căuta să și o stăpânească. S'a sfârșit tot între noi, doamnă, este de prisos ca să mai stai în camera mea!

Li făcu semn să iasă. Și fiind-că doamna de Viverols sta în picioare, incremențată, fata veni spre ea și înfruntându-o cu privirea ei supărată:

— Nu vreau să mai văz pe fiul d-tale! zise ea cu o voce care vibra, uul voi mai

vedea nici odată!... Spune-i că l' disprețuiesc tot așa de mult pe cât am putut să-l iubesc!... Spune-i că n'am de cât o singură dorință, adică să fie tot așa de nenorocit pe cât sunt eu acum, și dă-i înapoi asta care mi mănjește mâna!

Și azvêri în obrazul doamnei de Viverols inelul său de logodnă pe care și-l zmulseseră din deget.

— Domnișoară! zise contesa indignată, făcându-i un pas spre ea.

Însă Jana alergase la clopoțel și când intră Francisc, îi zise arătând pe doamna de Viverols:

— Du pe doamna afară, te rog.

Și dispăru îndată aruncând contesei o privire de dispreț nespus.

XVII.

Peste câte-va zile Jana închiriasse un apartament mic în partea de sus a unei case după bulevardul Clichy. Acolo își duse puține mobile, camera sa de culcare, patul lui George și ce era absolut indispensabil pentru trăit.

Detese drumul slugilor: lui Francisc, feciorul, și Caterini, bucatăreasa, care o părăsiseră cu lacrimi în ochi, pentru că o adora, zicându-i:

— Nu este un adio definitiv domnișoară, suntem foarte siguri că o să vie o zi când ai să fii mai fericită și când ai să ne iei iar în slujba d-tale.

Nu mai Clara nu voise cu nici un preț să o părăsească:

Un obicei elvețian.

În regiunile fabricațiunii brăzei, prietenii și cunoștințele a doi logodnici le trimet ca dar de nuntă chiar în ziua ceremoniei nupțiale un cașcaval mare comandat pentru împrejurare. Cașcavalul acesta rămâne tuierilor soți ca suvenir de familie și le slujește ca registru pe care notează cu o creșterea perpendiculară ori cu o cruce, nașterile, botezurile, morțile și alte evenimente de familie.

Obiceiul acesta datează din anul 1660 și se zice că s'au vîzut cașcavaluri mari vechi de 200 de ani!

Prima trăsură în Peking.

Li-Hong-Ceang, bărbat de Stat chinez și guvernator al provinciei Peci, a comandat în Franța pentru tânărul împărat, o cară de care acesta se va folosi în preambulările sale din Peking. Se știe, că până acum împărații chinezi, când întreprindeau o excursiune sau călătorie, erau purtați de cinci-zeci servitori într'un palanquin de mătăasă galbînă.

În Egipt.

Pe viitor vor avea vin și Egiptenii. Un Elvețian din Cair a obținut de la guvernul concesiunea, ca în timp de 6 ani să sădească viță și să cultive vii pe o întindere de 76 hectare în Egiptul de jos, ca la 2 ceasuri departe de Cair, fără să plătească impozit galbînă.

VARIETATI

D. Serafim Ionescu, care s'a dus în Elveția ca să-și îmbunătățească cunoștințele pedagogice, ne trimite de acolo această descriere.

Lausanna (*capitala cantonului Vaud, Elveția*). — Țermurile lacului Lemana (de Geneva) lângă care se află urba Lausanne, sunt de toată frumusețea. — Stând pe un loc înalt, (cum de ex. de la Singal la n. de Lausanne) de unde să poți vedea întreaga suprafață a Lemanelui, și se prezintă un tablou din cele mai pitorești. De aci vei vedea luciul lacului, pe țărmurile cărui orașele și satele se țin aproape unu de altul așa că îți pare privitorului că are înaintea-i nu vederea unei părți de țară ci un oraș mare întredupat îco-colo de grădini, în mijlocul cărui stă basinalul argintiu al Lemanelui pe care se zăresc luncănd vapoare, corăbii, bărci etc. Apoi, unde pui splendidă vedere a acelor munți măreți, cu fruntea lor tot-d'auna bălăe, cu coastele lor acoperite de păduri de brazi, la poalele cărora se întind covoare de verdeală; iar între ei stă, ca un rege albit de bătrânețe, imposantul Mont Blanc! unde pui acele cascade sgomotoase, acele părți șerpuitoare, a căror apă cristalină, în scurgerea ei fugitivă dă un murmur atât de fermecător! Având această măreață priveliște înainte, mai că-ți vine a zice: Nu cum-va creatorul când a rădicat Paradisul (dacă există-a vre-o dată) de pe pământ a scăpat vre-o bucată din el ci?

Natura aci a voit să-și arate arta sa, pe lângă care omul a venit să adauge pe a lui. — El nu a lăsat nimic în voia întâmplării. Riurilor le-a îndreptat sau abătut cursul și adesea a pus frîu furiei lor prin zăgăzuri și punți colosale; — a spart munți nestrăbătuți de a făcut tuneluri de comunicare, pe alocurea l'a dărâmat, iar în altă parte a ridicat — ca să zic așa — munți peste munți, — palaturii pe câte un vârf de munte sau pe virful unei prăpăstii îngrozitoare. — Nu e poiană unde să nu se zărească câte o căsuță cochetă, care seamănă cu un frumos cuib de păsărică

sească corpul tatălui său, și care plânsească împreună cu ea.

Domnul Merentier fusese căpitan de marină. Cunoscupe pe domnul Lacedat în America și prinsese o foarte mare slăbiciune de el.

Însă, a doua-zi după fîormantare, fusese silit să plece în străintări și Janel, îi lipseau acum mîngăierile lui, care l'ar fi fost foarte prețioase în momentul acesta pentru că el cunoștea pe tatăl său de vreme îndelungată, îl stima și ar fi putut să vorbească împreună de scumpul mort.

Slăbiciunea asta însă nu înău multă vreme. Natura sa așa de tare și așa de energică nu avusese curajul răbdător care să încovoie de nenorocire și primește cu dulceață loviturile destinului.

Ea nu se temea de luptă și era capabilă să facă sforțările cele mai generoase. Nenorocirea care o isbea nu o abătuse. Se simțea în stare să întreprinză astă aprigă luptă a vieții la care fusese așa de puțin pregătită și care acum i se impunea.

Jana vînduse tot ce fusese al tatălui său, fără excepție, păstrând pentru ea să aibă cu ce trăi numai prețul diamantelor lăstate de muma sa, adică vreo 20,000 de franci. Asta-i era toată averea.

Însă o să lucreze și chiar Clara o să lucreze, pentru ca să sporească venitul acesta așa de slab și să poată să urmeze educația lui George. Simțea într'însa bărbătesc curaj al capului familiei pe care repausă viitorul unei ființe iubite. Decepțiunile care l'loviseră așa de crud inima o învățaseră să n'aștepte nimic de la alții. Ea avea acum pentru omenirea întreagă adinul dis-

in mijlocul unui boschet sau al unei livezi. Dar câte alte frumuseți!

Ei bine! aceste toate fac ca țărurile Lemanului să fie foarte des vizitate de streini. Vara sau iarna, primă-vara sau toamna, Geneva, Lausanne și alte orașe țărurine primesc tot felul de vizitatori streini, — cari vin să admire natura, și arta.

Unul dintre locurile cari lasă multe suveniruri vizitatorilor este și Lausanne, — care și a luat numele de la antica Lousonna.

Această antică urbă se întindea în tot lungul lacului, în șesul Vidy la 2 și jum. chil. de actuala urbă. — Istoria ignoră aproape completaminte faptele privitoare la această urbă — Tradiția populară atribuie ruina Lousannel prăvălirii creștelui muntelui Taurenunum (Gramontul de astăzi), care, precipitat în Ron, întrerupe cursul fluviului, apa cărui se revărsă în sus, până ce acumulată ea se precipită în partea inferioară a văii și de acolo, în lacul Leman, a cărui apă acoperi Lousonna. Carbonul și pietrele calcare, cari se găsesc prin săpăturile solului ce densa ocupa, probează că această urbe a trebuit să fi fost distrusă prin foc, probabil de oardele germane și hune, cari răsturnară Aventicum. (260 d. e.)

Statuetele de bronz, coloanele, mosaicurile aflate pe terenul atribuit Lousannel, sunt opera Romanilor; toate aceste resturi ne arată un oraș bogat și de o mărimă mijlocie.

După distrugerea anticiei Lousonna, locuitorii se așezară la n. e. de șederea lor primitivă, pe trei colini, unde se află Lausanne de astăzi.

Lausanne fu reședința episcopală de la 581 până la Reformă când se mută la Friburg. După Romanii țara Vaud trecu sub Burgunzi, Franci, Merovingi, Carolingi, regi Burgunzilor transjurane (888), și imperatorii Germaniei De la 1080—1218 domni casa Zaeringen iar apoi conții de Savoia, cu titlu de Baroni de Vaud, domniri până la dominațiunea bernoisă (1526).

Diocesa Lausanne era împărțită în 8 decanaturi, și avu de episcopi bărbaiți din cele mai ilustre familii ale Cantonului. Ei nu deapănau de cât de împărat, și, de la 1125, densii primiră titlul de *Principii imperiali* Sub episcopii Lausanne era compusă din cinci cartiere; armata episcopului era sub cinci comenzi și fiecare și avea armurii sale particulare. Când erau amenințați cele cinci comandamente se reuniau și luptăci făceau o revistă sau „muștră.”

Berna stăpâni o parte din Vaud de la 1476 până la Revoluția franceză. De la 1798 Cantonul Vaud devine succesiv, republică limanică, parte a republicii rodnică, Canton de Leman, sub republica elvetică și în fine *Canton de Vaud* de la 14 Aprilie 1803. El este împărțit în 19 districte, 60 cercuri și 398 comune. Marca Cantonului Vaud este un taler (disc) de argint și jumătate sinoplu, cu deviza de nisip *libertate și patrie* scrisă pe argint. Acesta este în scurt istoricul Lousanel vechi și a Cantonului Vaud. Acum urba se află tot pe acele trei colini Cité, Bourg și St. Laurent, are 36.000 locuitori, edificiul marelui, aproape aceiași lungitudine ca Niça și Colonia (41°17'54" longitudine a edificiului de Paris), și e cam în aceiași latitudine ca Rochelle, Odesa și Quebec. Clima dulce iar temperatura mijlocie e de + 10,4 cgr.; maximul de căldură nu trece peste 30° cgr.; iar minimul nu scade peste 17° cgr.; dintre orașele Elveției aceasta este localitatea în care mortalitatea este mai rară.

Acum să facem o preambulă prin Lausanne!

Pornind de la Ouchy, Pireul Lausannei, după cum îl numesc S-te Beuve, în fața

*) In istoric m'am servit de tratatul d-lui Louis Duppez: „Souvenir de Lausanne.”

debarcaderului vapoarelor, pe o esplanadă, este marelui „Hotel Beau Rivage”, construit în 1860 de către o societate anonimă; frecventaminte el fu locuit de iluștri vizitatori (Thiers, etc). Mai aproape de port este hotelul de l'Ancre (acum hotel Angletterre). Biron a compus aci în două zile poema sa: „Prisonierul de Chillon.” Ouchy are un turn ridicat în secolul XII de episc. Landry. Aci este locul unde s'a născut celebrul critic Vinet, mort la 1847 în castelul Chatelard și imormintat în cimitirul Claren. Un drum de fer funicular (tras de funii) conduce voiagiorii de la Ouchy la Lausanne oprindu-se în fața gărei, apoi trece pe sub tunel ca să ajungă la gara sa principală Flon de lângă Grand Pont. Pe jos fără ocol putem face 15—20 minute de la Ouchy la Grand-Pont. Lângă Flon se află locul de promenadă *Montbenon*. Acest platoș, umbrit de tei seculari, oferă o privire magnifică asupra părții occidentale a Lemanului. Calea Junei scoboară în o linie albăstruie-sună, coastele sale rotunjite, platoul acoperit de păduri, sate, vii, livezi, contururile variate ale Lemanului, a cărui curbă merge a se pierde în orizont, toate acestea formează un ansamblu pitoresc și mișcător. De curând s'a clădit aci frumosul palat al justiției federale.

Într-o Montbenon și lac se află o colină izolată, în formă de *tumulus*, coronată cu un buchet de arbori; aceasta este *Montrion*, —loc, după care episc. Hugues (1037) proclamă armistițiul divin, care trebuia să pună capăt războiului ce dura de atâta timp. — Episcopul Hugues, îmbrăcat ca și cei-l'alți prelați, în vestimintele sale sacerdotale, ocupa vârful colinei, înconjurat de principalii săi seigniori ale căror armurii străluceau la razele soarelui; un popor imens acoperea planul; toți purtând ramuri verzi și strigând: „Pax! pax! Domine! (Pace, pace, Doamne).”

Montrion, mai târziu proprietatea celebrului medic Tissot, fu, de la 1757—1759, locuința lui *Voltaire*. Acesta este locul de unde densul scrie la Paris: „Eu petrec o parte din iarnă într'un mic ermitagiu, la adăpost de crudele vânturi ale nordului. Privesc toată Savoia, și dincolo de Savoia, Aipi, care se ridică în amfiteatru și asupra cărora razele soarelui formează mișcările de lumină.”

Voltaire a mai zis și d-nei de Fontaine: „Puntea seraiului din Constantinopol nu are o mai frumoasă privire. Ași voi să vă țin în această casă delicioasă; nu am mai eșit nicăieri de când sunt în Lausanne.” Aci este locul în care el lucra pentru micul său teatru din Lausanne

[Va urma]

Serviciul telegrafic al „României Libere”

Breslau, 1 Septembrie.

Întrunirea catolicilor germani d. Heeremann a cerut reînnoirea tuturor ordinilor religioase, între cari și a jesiților. Publicul a aplaudat frenetic această cerere.

Praga, 1 Septembrie.

Foaia cehă *Hlas Naroda* scrie: După ce toată națiunea bulgară primește cu entuziasm pe prințul Alexandru, este evident, că s'a înmormântat credința și iubirea Bulgarilor către Rusia. În cele din urmă Rusia își va realiza pofta prin puterea sa, însă moralmente va suferi cea mai mare pierdere, perzând simpatiile unui popor.

Florenza, 1 Septembrie.

Autoritățile au primit de la ministrul de justiție ordinul, să gonaască cu forță pe jesiții cari nu vor să evacueze domiciliul lor de aici.

MAI NOU

In cercurile oficiale bulgare se crede că ori-ce temere d'o intervenire armată din partea Rusiei se poate înlătura, prin faptul că, acordându-se amnistie conspiratorilor, discordiile și conflictele se evită, și dar ori-ce pretext de intervenire dispăre.

Ce e mai mult, se pare că sfătuitorii principelui Alexandru, atât înăuntru cât și în afară, îl vor îndupleca să facă tot ce va fi cu putință spre a se împăca cu Țarul.

Astă seară principele Alexandru sosește în Sofia. Pregătiri mari se fac în vederea unei intrări aproape triumfale.

Se știe că dănuții la sosirea prințului Alexandru în Rusciuk, s'a observat de toată lumea prezența pe bord a reprezentantului Rusiei. Ziarul oficial din Petersburg publică o scrisoare a suveranului bulgar către Țar, în care se vorbește, între altele, de prezența consulului rus, ca de un semn că guvernul imperial nu aprobă actual revoluționarilor din Sofia.

Se mai vorbește că în aceiași scrisoare prințul Alexandru manifestându-și simpatia și recunoștința către Țarul tatului Rusiilor, înclină a cere o înțelegere prin generalul Dolgorukoff.

Alexandru al Rusiei ar fi răspuns însă că nu aprobă întoarcerea prințului în Bulgaria, prevăzând urmările ce va rezulta pentru mult încercatul Stat bulgar; că misiunea generalului Dolgorukoff devine acum neoportună; că în fine se va abține de la ori-ce amestec în afacerile Bulgariei pe cât timp prințul Alexandru va sta petron!

Mai adaugă însă că va chibzui ce are de făcut, având în vedere memoria părintelui său, interesul Rusiei, și pacea Orientului.

Lucrurile fiind ast-fel, prințul Alexandru are să se teamă de nou și neplăcute surprinderi.

Nu ne-am mira să ne pomenim cu o nouă criză în afacerile Bulgariei, mult mai acută decât cea de curând sfârșită.

Reorganizarea școlii de agricultură de la Ferestrău se urmărește și nu se mai isprăvește.

Astă-zî era hotărât a se aduna din nou la ministerul agriculturii o comisiune, spre a mai revedea împreună cu d. ministru proiectul de regulament întocmit.

Ni se spune că acest regulament ar lăsa puțin de dorit.

Este vorba asemenea de înființarea unei stațiuni agronomice independentă de școala de agricultură.

De la 15 Septembrie până la 1 Octombrie se vor ținea esamenile

școli speciale de silvicultură la Ministerul Domeniilor.

Aflăm că M. S. Regina a exprimat d-lui Cantacozino, ex și-viitor director general al teatrelor, dorința d'a revedea pe scena Teatrului Național pe d-na Aristița Manolescu.

BIBLIOGRAFIE

In editura Librării S. Samitca, Craiova, au apărut următoarele cărți pentru studiu:

Trigonometrie de G. P. Constantinescu pentru cursul superior aprobată de onor. Minister al instrucțiunii publice și premiată de onor. Minister de resbel. — Let 5.
Curs Geometric intuitiv; un nou metod, având planșe din care elevii pot forma însuși toate corpurile, de C. Litareck. — Let 7.50.
Curs de limba Italiana. Etimologia și cele mai însemnate reguli sintactice cu theme pentru deprimări, de M. Străjan, profesor de limba Italiana și Literatură Română al Liceului din Craiova. — Let 2.50.

Principiile de stil epistolar, de Demetru I. Popilian. — Let 1.

Stil epistolar. Model de exerciții cu adăogire de mai multe subiecte de dezvoltat de I. Popilian. — Let 1.50.

Musica vocală pentru clasa I, III gimnazială de profesor I. Ilarian, un metod practic și lesne de înțeles pentru elevi. — Let 2.50.

Curs progresiv de desen 15 tabele de ornamente de I. Selagianu. — Let 1.50.

Curs progresiv de desen 10 tabele de ornamente plane de I. Selagianu. — Let 1.

Curs complet de caligrafie, de pictorul I. Selagianu; cea mai completă din toate caligrafiile noastre, întrunind cele mai originale și mai frumoase modele de litere. — Let 2.

Lecțiuni de scrimă, cu floreta și cu baston de I. Settelin, profesor la școala Militară și la liceul din Craiova. — Let 4.50.

Librăria Samitca oferă rabatură mară la cărțile sale.

Istoria Românilor de Secăreanu, corectată și adăogită, va apare Sâmbătă 23 curent în editura librăriei universale Leon Alcalay.

SPECTACOLE

GRADINA RAȘCA. — Astăzi, Vineri 22 August reprezentațiune extra-ordinară dată în beneficiu cu concursul d-lor St. Julian, M. Mateescu și I. Anestin. Se va reprezenta piesele: Fratele Guvernului și Millo Director.

INSTITUTUL C. TROTEANU

Strada Sf. Ion-noi Nr. 35 și Mămurii 23.

Cursurile din acest Institut încep pentru anul școlar 1886—87, la 1 Septembrie viitor. Pentru ori-ce informațiune a se adresa la direcțiunea Institutului.

INSTITUTUL DE FETE

„BORCKA”

Nr. 136, Calea Moșilor, Nr. 136

Cursurile primare și cele secundare vor începe la 1 Septembrie. Programele statului sunt obligatorii. Inscriserile se fac în toate zilele la Direcțiunea Institutului.

INSTITUTUL NOÛ DE DOMNIȘOARE

București Strada Primăverii 26.

Cursurile se deschid la 1 Septembrie.

Prețurile pe un an școlar sunt: 1054 lei noi pentru interne, 600 lei noi pentru semi-interne, 450 lei noi pentru externe.

Pentru copiii din școala mixtă, „Ecole Infantines”, sau „Kinderschule”, se plătește 450 lei noi pentru semi-interne și 350 lei noi pentru externe.

Programul, lista profesorilor și prospectul se pot vedea la Institut. Inscriserile se face în toate zilele de la 2—6 ore p. m.; tot atunci se poate visita și localul.

Locuri vacante mai sunt pentru interne 11: externe sau semi-interne 8; și la școala mixtă ori-câte se vor cere.

„Institutul Profesorilor Asociați”

Se aduce la cunoștința părinților de familie că din opt-zece elevi ai Institutului numai trei au rămas repetenți și șapte corecți, iar toți cei-l'alți șapte-zece au fost promovați, dintre cari zece premiați la gimnaziile și liceele Statului; de asemenea toți cei din clasele primare au fost promovați fără să rămână vre-unul repetent ori corectant.

Inscriserile se fac pină la 1 Septembrie la Institut, care se află instalat în cele mai bune condițiuni pe calea Victoriei, 162—București.

Directiunea.

„Institutul SAICARIU”

(Fondat în 1863)

Care pină acum se afla în calea Rahovei Nr. 50, face cunoscut d-lor părinți de familie că din cauza depărtării liceului Matei Basarab, unde elevii internați în acest institut și făceau studiile pină acum, se mută de la 15 August anul curent în strada Fântanei Nr. 10, în fața liceului Sf. Sava, iar elevii institutului vor frecventa pe viitor cursurile la acest liceu (Sf. Sava), fiind scutiți ast-fel de a face un drum foarte lung pe arșița verii și intemperii ierne.

Localul institutului coprinde curte spațioasă, camere bine aerite și lipsite de umezeală, în fine toate condițiile de salubritate neapărat esigibile de la un internat.

Pentru condițiunile de instalare și de plată d-nii părinți se vor adresa cu începere de la 15 August în localul institutului strada Fântanei Nr. 10, în toate zilele de la orele 8—10 dimineața și de la 4—6 după amiază.

VIN NEGRU

de Oravița și Golu-Drâncea

Vechi de 4 ani, calitate superioară tutulor altor vinuri.—15 fr. vadra și

ALB DE DRAGAȘANI

din recolta anului 1881.—15 fr. vadra la
PAUN POPESCU & Comp.
18, STRADA LIPSCANI, 18.

Atragem atenția cititorilor asupra
anunțului A. Günther din pag. IV.

CASA DE SCHIMB

C. STERIU & Comp.

No. 19, STRADA LIPSCANI, No. 19.

CURSUL BUCURESCI

Pe ziua de 21/2 Aug. (Sept.) ora 10, 1886.

	Cump.	Vend.
5% Imprumutul Comunal	75 1/2	75 1/2
5% Scrisuri Funciare urbane.	82 1/2	82 1/2
5% Rural.	87 1/2	87 1/2
5% Rentă Română perpetuă.	94	94 1/2
5% amortisabilă.	96	96 1/2
6% Scrisuri Funciare Urbane.	92	92 1/2
6% Oblig. de Stat (conv. Rurale).	88	88 1/2
7% Căile ferate Rom.	104 1/2	104 1/2
7% Scrisuri Funciare Urbane	100	100 1/2
7% Rural.	103 1/2	104
5% Imprum. Comunal 1884 noi.	—	—
8% Imprumutul Oppenheim	—	—
Oblig. Case. Pensiun. (Nom. 300)	205	215
Impr. cu prime orașul București.	32	33
Acțiuni Credit Mobilier	—	—
Construcțiuni.	—	—
Nationale.	—	—
Dacia-România	—	—
Banca Națională	1025	1080
Fiorini Valuta Austriacă.	201	202
Mărci Germane	1.24 1/2	1.25
Bilete Franceze	100	100 1/2
Englese	24	25
Ruble Rușei	245	250
Aur contra Argint și Bilete	13 1/2	14

NB. Cursul de mai sus este în monedă de aur scosot după cursul fiscalul.

Adresa pentru telegrame: STERIU.

preț ce simte un suflet superior persecutat pe nedrept. Jana ar fi vrut să aibă o putere misterioasă și grozavă ca să pedepsească pe toți acei cari erau pricina nenorocirii ei. Pe ucișorii tatălui său, — pe acei oameni de bani al căror egoism o respinsese — pe ființa aceea nedemă în care și pusese ea speranța imimei sale și care o trădase cu atâta lașitate — îi ura nespuse.

Și nu și perdea speranța că o să și poată răsună.

În două zile se așeză deplin în modestul apartament. Era simplu, însă tot simțea gustul Parisianei obișnuite cu eleganța. Ajudată fiind de inteligentă Clarel, își îmbrăcase camera tot cu stoffă persană trandafinie, ca și altă dată, și răspândise trandafinul său acele mișcări de nimicuri cari dau veselie și viață.

Când sfârși tot, și când se văzu în casa ei, se gândi la ființa ciudată care i s'arătase în ceasurile cele mai posomorite ale durerii ei și al cărui devotament o atinsese așa de adânc.

Acum Jana nu mai avea de cât o țintă în viață: să caute pe ucișorii tatălui său și să răsună crima asta mărgăvă.

Intr-o dimineață deci se puse la birou și scrisse o scrisoare, cu scrisu său repede și regulat.

Tocmai scrisese adresa: „Domnului Bidache, la Clamart”, când auzi răsunând clopotelul apartamentului.

Peste două minute veni Clara și-i spuse că un domn dorea să-i vorbească.

Era chiar domnul Bidache, tot stângaci și sfios, și a cărui încercătură creștea și mai mult din pricina unui buchet mare de flori

albe pe care l'ținea în mână, înfășurat într-o hârtie imaculată.

— Eu sunt, domnișoară, zise el salutându-o de mai multe ori și uitându-se prin prejur ca să văză unde să și pue pălăria și bastonul. Am fost dincolo, însă mi s'a spus că te-ai mutat... Iată câte-va flori din grădina mea. Trandafirii care înfloresc la Crăciun...

— Îți mulțumesc, domnule Bidache, zise Jana foarte măgulită.

Luă florile și le puse într'un vas în fața ei; pe urmă pofti pe tână să șază, și ea singură l' luă pălăria și bastonul și i le puse d'o parte.

Tocmai îi scriam, zise Jana arătându-i scrisoarea.

— Scuză-mă, dacă n'am venit mai de vreme, domnișoară. Însă mai întâi am socolit că ai trebuință de puțină odihnă, după atâtea emoțiuni. Și pe urmă chiar și eu aveam să fac câte-va cercetări...

— Ai descoperit ceva? Pot spera să știu mai curând?...

— Să-ți spun ce știu, domnișoară. Semnele pe care-le-am cules eu sunt încă prea nelămurite... dar tot este un început.

— Ah! domnule, vorbește! zise Jana. Așa de mult doresc să știu!

Domnul Bidache se gândi o clipă, pe urmă începu ast-fel:

XVIII.

Cel d'intel punct ce trebuia lămurit era acesta: Pentru ce domnul Lacedat, om bogat și fericit, cu o purtare care putea

fi o pildă pentru ori-cine, a trebuit, într'un moment dat, să închirieze împrejurul Parisului căsuța aceea izolată, unde și-a găsit moartea? Când a închiriat-o? Și în sfârșit pe cine primea acolo?

— Întrebarea aceasta din urmă mi s'a părut cea mai ușor de deslegat. Am întreat, nu pe vecini — pentru că negreșit c'ai aflat că era izolată casa în capul drumului din pădure, cel puțin la cinci-zece de pași de casele cele-l'alte, — dar pe acei cari locuiau în raionul cel mai apropiat.

— I-am întreat dacă văzuseră pe cine va intrând în casă. I-am întreat și despre obiceiurile d-lui Lacedat.

— Însă, din nenorocire, locuitorii din partea acea a satului Clamart sunt țărani puțin curioși din firea lor, și cari au obicei să nu iasă iarna din casă... Ah! dacă ași fi avut aface cu niscăi burghezi mici, cu iscoditori de sat cari știu ori când trece cine-va, m'ași fi făcut numaf de cât ancheta.

— Am aflat numai că în tot-d'a-una casa era închisă dimineața. Tata d tate nu venea acolo de cât pe la ceasurile trei după amiază, și nu în toate zilele, *Chiar destul de rar...*

Aci domnul Bidache se opri, și Jana trebui să-l încurajeze să urmeze.

— Trebuie să știu tot, domnișoară, zise el iar cu oare care încurcătură. Ș'apoi, o-norabilitatea d-lui Lacedat este ferită de ori-ce bănuială, o știu, zise el apăsând pe vorba asta, ceea ce proba că mersese foarte departe cu ancheta lui. Nu trebuie să ne oprim în fața aparențelor. Ei bine! trebuie dar să-ți spun că cu puțin zile în

urma închirierii casei acesteia, o femeie, o streină, veni, pe la patru ceasuri la unul din locuitorii din strada Drumului Verde, anume Petre Joignaux, și îl întrebă dacă i-ar putea arăta unde locuiește domnul Rodrigues. Numele asta și l' luase tata d-tale în Clamart.

— O femeie! zise Jana mirată.

— Da! Am întreat ce fel de femeie era, după cum îți poți închipui. Era o femeie naltă. Însă fața ei era acunsă de un vâlc gros, așa că nu i se putea vedea. Parcă avea chiar un accent strein...

— Din ce țară?

— Ah! iacă! Aci începe greutatea. În ziua aceea Petre Joignaux ședea lângă foc cu doi prietini cari veniseră să bea câte un pahar de vin. Nevasta sa ședea lângă ei. Chiar ea a deschis ușa streinei. Lui Petre Joignaux, care, în timpul resbelului, a fost prizonier în Germania, i s'a părut că femeia avea accentul german. Nevasta lui, care a slujit p'o Engleză ce șezuse în Clamart, credea mai mult că era Engleză. Unu din țărani zice că avea accentul gascon; și țărani cel-l'alt, care lucruse cu niște Italieni la drumul de fier, o luase drept o Italiancă.

— A venit de multe ori?

— Numaf de două ori... Cel puțin numaf de două ori a fost văzută. Eu însă știu că a venit foarte des. A doa oară era însoțită d'un tână nalt și voinic. Atât am putut să află despre el. Individual își ascunsesse nasul într'un cache-nez

— După informațiile acestea, ori cât de insuficiente sunt, este sigur că d-nul tata d-tale se ascundea venind în Clamart, de

vreme ce și schimbasesse numele. Pe de altă parte este sigur că cei doi streini misterioși nu voiau să fie cunoscuți și și ascundeau figura.

— Observația aceasta mă aduse să descoper un alt fapt. Băgasem de seamă că nu se descoperise asupra d-lui Lacedat nici un bilet de drum de fier pentru întoarcere.

— Prin urmare, negreșit că n'avea de gând să se întoarcă cu trenul în Clamart. Și aceasta, negreșit, cu scop ca să s'ascunză mai bine și să nu fie urmărit.

